

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

THE PARTICIPATION OF CITIZENS IN THE LOCAL DEVELOPMENT PLANING
OF TAMBON ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN BANPHO DISTRICT
CHACHOENGAO PROVINCE

สมเด็จ หริ้มเจริญ¹
กานต์ เสกขุนทด²

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 2) เพื่อศึกษาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งชายและหญิงขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวนทั้งสิ้น 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ระดับน้อย 4 ด้าน และระดับน้อยที่สุด 2 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการให้ข้อมูล ด้านการวางแผนร่วมกันและด้านการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนตามลำดับ
- 2) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน และระดับน้อย 5 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการเตรียมการจัดทำแผน ด้านการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาตามลำดับ
- 3) การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทราในระดับสูง ด้านที่ความสัมพันธ์มากที่สุด ได้แก่ ด้านการร่วมปฏิบัติ รองลงมาด้านการวางแผนร่วมกันและด้านการควบคุมโดยประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้
- 4) ข้อเสนอแนะของประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเผยแพร่ข่าวสารการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มากขึ้น และเวลาทำประชาคมควรเป็นวันเสาร์-อาทิตย์

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the participation of citizens in the local development planning of Tambon Administrative Organization in Banpho District, Chachoengsao Province, 2) to study the local development planning of the organization in the province, 3) to study the relationship between the participation of citizens in the local development planning and the local development of the organization in the province, 4) to study suggestions about the participation of citizens in the local development planning of the organization in the province. The samples were 400 citizens in Banpho District, Chachoengsao

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

² ดร.อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์

Province who had the right for election. The data collecting instrument was the five-level of rating scale questionnaires. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, and the Pearson's Correlation Coefficient.

The findings were follow:

1) The participation of citizens in the local development planning of the organization; its overall were at low level. When considering in aspects, there were at a middle-level aspect, at 4 low-level aspects, and at two least-level aspects. There were 3 averages from high to low; giving information, team planning, and public consolation in order.

2) The local development planning of the organization in the province; its overall were at low level. When in aspects, there were a middle-level aspect, and at 5 low-level aspects. There were 3 averages from high to low; collecting and analysis data, planning preparation, and strategy selection and development guidelines in order.

3) The relationship was in positive correlation between the participation of citizens and the local development planning of the organization in the province was at high level. The highest level aspect was participatory performance. The following levels were team planning, and controlling by citizens. It was found that the overall significantly different at the statistical level 0.01 which related to the hypothesis.

Keyword: Core competencies of municipal employees, Operational efficiency of municipal employees.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับแต่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา บทบาท อำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น โดยกำหนดความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน และความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

ที่ผ่านมา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 282 กำหนดว่ารัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่น การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหารจัดการในด้านบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ การกำหนดอำนาจหน้าที่ให้คำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ รัฐบาลเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายใต้กรอบของกฎหมายเท่านั้น จากผลของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ส่งผลให้มีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยมีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นอิสระในการปกครองตนเอง โดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ เป็นการกระจายหรือมอบความรับผิดชอบในการจัดบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะต้องรับผิดชอบต่อและสนองความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่นได้อย่างมีอิสระ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548, หน้า 2)

ปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 87 ได้กำหนดว่ารัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่น

การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำได้เท่าที่จำเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และมีอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้คำนึงถึงการกระจายอำนาจที่เพิ่มขึ้น หลักสำคัญ คือ ส่งเสริมให้มีการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น เป็นเหตุให้กระบวนการบริหารงานท้องถิ่นกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ต้องดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ที่ประกอบด้วย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะยาวและแผนพัฒนาสามปี ซึ่งการวางแผนถือเป็นกลไกที่สำคัญประการหนึ่ง ที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด แก่ประชาชน ทั้งปัจจุบันและอนาคต มีการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการที่กำหนด ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตาม วัดและประเมินผลโดยการบริหารจัดการตามแผน แผนงาน โครงการนั้น จะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใสและพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบ ทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดเตรียมแผนพัฒนาท้องถิ่น จะก่อให้เกิดการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่นได้อย่างถูกต้อง เพราะกระบวนการมีส่วนร่วม จะมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อคิดเห็นระหว่างกัน ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นเสมือนเวทีในการเรียนรู้ที่มีประโยชน์อย่างมาก (ภาอินิ วรวิวัฒน์, 2553, หน้า 2)

หลักการสำคัญที่ถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ก็คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา และการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หากไม่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาที่ชัดเจนแล้ว การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็จะเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าไปเรื่อยๆ เมื่อมีปัญหาหรือความต้องการเกิดขึ้นก็กำหนดแนวการดำเนินการเป็นเรื่อยๆ ไป ซึ่งนอกจากจะต้องแก้ไขปัญหาอย่างซ้ำซ้อนและไม่มีที่สิ้นสุดแล้วยังอาจทำให้ปัญหามีความรุนแรงมากขึ้นจนเกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะแก้ไขได้ (พวงทอง โยธาใหญ่, 2545, หน้า 2)

เนื่องจากการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ ผู้เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องตระหนักว่า แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับต่างๆ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนกระทรวง กรม และรัฐวิสาหกิจต่างๆ ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัดในระดับจังหวัด ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอในระดับอำเภอ ในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาระดับจังหวัดและอำเภอนั้น ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาคมจะมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอยู่ด้วย ซึ่งแต่เดิมการจัดทำแผนงาน/โครงการต่างๆ จะถูกกำหนดขึ้นโดยหน่วยงานส่วนกลาง และหน่วยงานส่วนภูมิภาค (top down) โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้มีกำหนดแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่นตนเอง ทำให้การพัฒนาที่ผ่านมาไม่สอดคล้อง หรือตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเท่าที่ควร (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548, หน้า 14-15)

องค์กรปกครองส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่งที่มีการดำเนินงานและบริหารงานเป็นไปตามโครงสร้างอำนาจหน้าที่ ตามที่มีกฎหมายที่กระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนรู้จักรับผิดชอบต่อประโยชน์ของส่วนรวมร่วมกัน จึงอาจจะกล่าวได้ว่าองค์กรปกครองส่วนตำบลเป็นรูปแบบการปกครองที่มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของรัฐบาลที่จะให้อำนาจการบริหารแก่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นท้องถิ่นสามารถบริหารพัฒนางานแก้ไขปัญหาพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเองตามอำนาจหน้าที่ และมีอิสระในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่นตามขอบข่ายกฎหมายกำหนด (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548, หน้า 14-15)

การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องเกิดความสนใจร่วมกันมีเป้าหมายร่วมกัน และต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันทั้งเห็นคุณค่าของสิ่งที่จะทำเป็นเบื้องต้น การมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือ ในตัวของมันเองการที่คนจะรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเป็นการมีส่วนร่วมเชิงเป้าหมาย การมีส่วนร่วมเองก็เป็นเครื่องมือทำให้บรรลุเป้าหมายได้เช่นกัน ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมตั้งแต่การคิดโครงการ กิจกรรม โดยเริ่ม

ค้นหาปัญหา สาเหตุ วางแผน ตัดสินใจดำเนินงาน ระดมทรัพยากร กำหนดเป้าหมาย สรุปบทเรียน ติดตามประเมินผล รับผลที่เกิดร่วมกัน โดยทั้งนี้ต้องอยู่ในความเป็นธรรม (สัมพันธ์ เศษอริก และคนอื่นๆ, 2548, หน้า 113-114)

ในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีขั้นตอนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แต่ในทางปฏิบัติจริงการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนหรือการดำเนินการตามขั้นตอนในระเบียบยังคงไม่ได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างแท้จริง จึงพบปัญหาการจัดทำโครงการต่างๆ ไม่ใช่ความต้องการของประชาชน อีกทั้งพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ (สุดาวรรณ มีบัว, 2547, หน้า 108-120)

แต่จากการสังเกตและเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่อาศัยอยู่ในขั้นตอนการจัดทำประชาคมในระดับหมู่บ้านและระดับตำบล เพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชน พบว่า ประชาชนเข้าร่วมประชุมประชาคมลดลงทุกปีจากประเด็นปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบและทราบถึงสภาพปัญหา ความต้องการของคนในท้องถิ่นเฉพาะที่อยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนเองอาศัยอยู่เท่านั้น ซึ่งไม่สามารถทราบถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้เคียงแต่อย่างใด ดังนั้น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งชายและหญิงขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวนทั้งสิ้น 33,427 คน จากองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะไร่ จำนวน 3,346 คน องค์การบริหาร

ส่วนตำบลคลองขุด จำนวน 2,233 คน องค์การบริหารส่วนตำบลคลองบ้านโพธิ์ จำนวน 2,003 คน องค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ จำนวน 3,248 คน องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย จำนวน 2,914 คน องค์การบริหารส่วนตำบลเทพราช จำนวน 2,781 คน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตีนนก จำนวน 3,014 คน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว จำนวน 2,278 คน องค์การบริหารส่วนตำบลบางกรูด จำนวน 1,985 คน องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมประดู่ จำนวน 3,454 คน องค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์ จำนวน 2,219 คน องค์การบริหารส่วนตำบลลิบเอ็ดคอก จำนวน 3,952 คน (งานทะเบียนราษฎรอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2558)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งชายและหญิงขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวนทั้งสิ้น 33,427 คน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1967)

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์จังหวัดฉะเชิงเทรา

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่

3.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ ดังนี้ (สถาบันพระปกเกล้า, 2551)

- 1) ด้านการให้ข้อมูล
- 2) ด้านการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน
- 3) ด้านการปรึกษาหารือ
- 4) ด้านการวางแผนร่วมกัน
- 5) ด้านการร่วมปฏิบัติ
- 6) ด้านการร่วมติดตามตรวจสอบและประเมินผล
- 7) ด้านการควบคุมโดยประชาชน

3.2 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548)

- 1) การเตรียมการจัดทำแผน
- 2) การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา
- 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4) การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา
- 5) การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา
- 6) การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งชายและหญิงที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา รวมทั้งสิ้น 33,427 คน นำมากำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1967) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) มีรายละเอียดประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลา

การอาศัยอยู่ในพื้นที่ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 7 ด้าน คือ ด้านการให้ข้อมูล ด้านการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน ด้านการปรึกษาหารือ ด้านการวางแผนร่วมกัน ด้านการร่วมปฏิบัติ ด้านการร่วมติดตามตรวจสอบและประเมินผล และด้านการควบคุมโดยประชาชน ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 28 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 6 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการจัดทำแผน ด้านการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา ด้านการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา และด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี ซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถามจำนวน 24 ข้อ ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ

วิธีการสร้างแบบสอบถามประเภทแบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

1. ร่างแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข

3. นำร่างแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรง (validity) และความถูกต้องของเนื้อหา (content) โดยใช้เทคนิค IOC แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งทั้งชายและหญิงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น

5. นำผลที่ได้จากการไปทดลองใช้มาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ได้ค่าของความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.99

6. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมา จำนวน 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X})

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกรรมมีส่วนร่วมกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's coefficient correlation)

สรุปผลการวิจัย

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชาย จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 ส่วนน้อยเป็นเพศหญิง จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 ส่วนมากอายุ 41-50 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 22.30 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 และอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 ส่วนอายุ 18-20 ปี มีน้อยที่สุด จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 รองลงมา คือ มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./เทียบเท่า จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 และต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50 ส่วนที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาโท มีน้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30 ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50 รองลงมา คือ ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 และธุรกิจส่วนตัวและนิสิต/นักศึกษา มีจำนวน 50 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ส่วนประกอบอาชีพอื่นๆ มีน้อยที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 ส่วนมากอาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า 10 ปี จำนวน 336 คน คิดเป็นร้อยละ 84.00 รองลงมา คือ อาศัยอยู่ในพื้นที่ 6-10 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 และอาศัยอยู่ในพื้นที่ 1-5 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70 ส่วนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่ำกว่า 1 ปี มีน้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.04 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ระดับน้อย 4 ด้าน และระดับน้อยที่สุด 2 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการให้ข้อมูล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 ด้านการวางแผนร่วมกัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.35 ด้านการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 ด้านการปรึกษาหารือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.22 ด้านการร่วมปฏิบัติ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.01 ด้านการควบคุมโดยประชาชน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.44 และด้านการร่วมติดตามตรวจสอบและประเมินผล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.29 ตามลำดับ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.22 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน และระดับน้อย 5 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล

และการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 ด้านการเตรียมการจัดทำแผน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.39 ด้านการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.13 ด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.98 และการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.94 ตามลำดับ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกรรมมีส่วนร่วมกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การมีส่วนร่วมทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวม (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.835 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับความสัมพันธ์สูง 2 ด้าน และอยู่ในระดับความสัมพันธ์ปานกลาง 5 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการร่วมปฏิบัติ (X_5) มีความสัมพันธ์กับการจัดทำแผนอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.754 ลำดับที่ 2 ด้านการวางแผนร่วมกัน (X_4) มีความสัมพันธ์กับการจัดทำแผนอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.706 และลำดับที่ 3 ด้านการควบคุมโดยประชาชน (X_7) มีความสัมพันธ์กับการจัดทำแผนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.680 ส่วนข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการให้ข้อมูล (X_1) มีความสัมพันธ์กับการจัดทำแผนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.587

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อมูล ด้านการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน ด้านการปรึกษาหารือ ด้านการวางแผนร่วมกัน ด้านการร่วมปฏิบัติ ด้านการร่วมติดตามตรวจสอบและประเมินผล และด้านการควบคุมโดยประชาชน ต่างก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งสอดคล้องกับที่ สากล ภูซันเงิน (2548, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลหนองใหญ่ ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองใหญ่ อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

จำนวน 160 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเกิน 40 ปี สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา สมรสแล้ว ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้ต่อปี 20,001 บาทขึ้นไป และอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 35 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านและเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น การรับรู้ติดตามข่าวสาร การร่วมรับประโยชน์ การร่วมดำเนินการ การร่วมตัดสินใจ การร่วมกำกับติดตาม และการร่วมรับผิดชอบ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาตำบล

2. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ด้านการเตรียมการจัดทำแผน ด้านการคัดเลือกยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา ด้านการเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา ด้านการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา และด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี ต่างก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน อติสรณ์ ชัดสีใส (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และ 3) เพื่อระบุปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเชียงดาว จำนวน 195 คน ประชาชนจำนวน 396 คน และแบบสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 8 คน ผลการศึกษารูป ได้ดังนี้ 1) กระบวนการ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย ขั้นตอนการเตรียมการจัดทำแผน การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ การวิเคราะห์ศักยภาพ การพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดพันธกิจ การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น

อยู่ในระดับมาก และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการและร่วมตรวจสอบกระบวนการ ความต้องการและร่วมตรวจสอบกระบวนการจัดทำแผนทุกขั้นตอน 2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกโครงการ กิจกรรม เสนอปัญหา มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น การทำประชาคม มีส่วนร่วมในการใช้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีส่วนร่วมการติดตามประเมินผล ตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบางครั้งเท่านั้น ทั้งนี้ประชาชนบางส่วนยังไม่ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากนัก มองว่าเป็นหน้าที่ของภาครัฐ และตนเองขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 3) ปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ประชาชนไม่มีเวลาที่จะเข้าร่วมจัดทำแผนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจ 4) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดการประสานงาน ขอความร่วมมือ สนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐระดับอำเภอ และจังหวัด ปัญหาการสื่อสารกับประชาชนในชุมชน/หมู่บ้าน ชาวไทยภูเขา ขาดข้อมูลที่ทันสมัย ระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาเร่งรีบ และบางส่วนมีความเห็นว่า ขาดการคำนึงถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชนข้อเสนอแนะ สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นควรให้ความสำคัญในการนำเสนอข้อมูลที่เป็นจริง สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน มีการประสานงาน ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐทุกระดับ และมีการประชาสัมพันธ์ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูงกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านที่มากที่สุด ได้แก่ ด้านการร่วมปฏิบัติ รองลงมา ด้านการวางแผนร่วมกัน และด้านการควบคุมโดยประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เนื่องจากการมีส่วนร่วม กับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นด้าน การเตรียมการจัดทำแผน ด้านการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา ด้านการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา และด้านการจัดทำร่าง

แผนพัฒนาสามปี ซึ่งสอดคล้องกับสิทธิศักดิ์ สาระอาภรณ์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล คลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผน มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาลักษณะการมีส่วนร่วม แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในด้านข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับการจัดทำแผนสูงสุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในด้านฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลน้อยที่สุด และสมศักดิ์ พรหมเตือ (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมิน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ของการจัดทำแผนพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นด้าน การให้ข้อมูล ด้านการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน ด้านการปรึกษาหารือ ด้านการวางแผนร่วมกัน ด้านการร่วมปฏิบัติ ด้านการร่วมติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล และด้านการควบคุมโดยประชาชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรหา แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในหลากหลายมิติเพิ่มมากขึ้น

2. จากการศึกษา พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดทำแผนพัฒนา ไม่ว่าจะเป็น ด้านการเตรียมการจัดทำแผน ด้านการคัดเลือกยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา ด้านการเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา ด้านการจัดทำ รายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา และด้านการจัดทำ ร่างแผนพัฒนาสามปี กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ควรหาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นในหลากหลายมิติเพิ่มมากขึ้น

3. จากการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับปานกลางกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ

บริหารส่วนตำบล ในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ของการจัดทำแผนพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นด้าน การให้ข้อมูล ด้านการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน ด้านการปรึกษาหารือ ด้านการวางแผนร่วมกัน ด้านการร่วมปฏิบัติ ด้านการร่วมติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล ด้านการควบคุมโดยประชาชน ด้านการเตรียม การจัดทำแผน ด้านการคัดเลือกยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา ด้านการเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา ด้านการจัดทำ รายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา และด้านการจัดทำร่าง แผนพัฒนาสามปี กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ควรหาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นในหลากหลายมิติเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. ควรศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำแผน พัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

4. ควรศึกษาการเพิ่ม ประสิทธิภาพการจัดทำแผน พัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคตะวันออก

5. ควรศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับประเทศ

รายการอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2548). *คู่มือการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น.

พวงทอง โยธาใหญ่. (2545). *การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาณี วรรณ. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- สมศักดิ์ พรหมเคือ. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม*.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สัมพันธ์ เตชะอรุณ และคนอื่นๆ. (2548). *อบต.ในอุดมคติ*.
ขอนแก่น: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- สากล ภูซันเงิน. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชน ตำบลหนองใหญ่ในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล*. ปรินญาณิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สิทธิศักดิ์ สาระอาภรณ์. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง*.
ปรินญาณิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุดาวรรณ มีบัว. (มกราคม-มิถุนายน, 2547). การมีส่วนร่วม ของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 22 (1), 108-120.
- อดิสรณ์ ชัดสีใส. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.